

**ОДЛУКУ
О ДОНОШЕЊУ ПРОГРАМА
„ПОДИЗАЊЕ НИВОА ЗДРАВСТВЕНЕ
ПИСМЕНОСТИ У ВЕЗИ СА СКРИНИНГОМ
НА КАРЦИНОМ ГРЛИЋА МАТЕРИЦЕ,
КАРЦИНОМ ДОЈКЕ И КОЛОРЕКТАЛНИ
КАРЦИНОМ“**

I Доноси се Програм „Подизање нивоа здравствене писмености у вези са скринингом на карцином грлића материце, карцином дојке и колоректални карцином" (у даљем тексту: Програм), који је предложио Институт за јавно здравље Крагујевац, као носилац активности у области деловања јавног здравља за територију града Крагујевца.

Програм ће се реализовати током 2024. године, представља програм из области јавног здравља и саставни је део ове одлуке.

II Спровођење Програма прати Савет за здравље града Крагујевца, даје мишљење на Извештај о остваривању Програма и предлаже мере за његово унапређење.

III Ову одлуку објавити у „Службеном листу града Крагујевца“.

IV Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу града Крагујевца“.

СКУПШТИНА ГРАДА КРАГУЈЕВЦА

Број: 50-55/24-I

У Крагујевцу, 14. маја 2024. године

**ПРЕДСЕДНИК,
Ивица Момчиловић, с.р.**

ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ КРАГУЈЕВАЦ
INSTITUTE OF PUBLIC HEALTH KRAGUJEVAC

Датум / Date 22.03.2024.

Наш знак / Our ref 01-2004

ГРАД КРАГУЈЕВАЦ

ГРАДСКОЈ УПРАВИ ЗА ДРУШТВЕНЕ ДЕЛАТНОСТИ
ОДЕЉЕЊЕ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ

ПРОГРАМ

**Подизање нивоа здравствене писмености у вези са скринингом на
карцином грлића материце, карцином дојке и колоректални
карцином**

У Крагујевцу

В.Д. Директора ИЗЈЗ Крагујевац
Спец. др мед Небојша Ранковић

Никола Пашић 1, 34000 Крагујевац, тел: 034/504-501, факс: 034/331-344, info@izjzkg.rs
www.izjzkg.rs жиро рачун: 840-340667-22 ПИБ: 102135344

1 Nikola Pasic Street, 34000 Kragujevac, phone: +381 34 504 501, fax: +381 34 331 344, info@izjzkg.rs
www.izjzkg.rs giro account: 840-340667-22

ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ КРАГУЈЕВАЦ
INSTITUTE OF PUBLIC HEALTH KRAGUJEVAC

коришћењем лекова, као и отежан приступ одговарајућим здравственим услугама, нижи ниво самопроцене здравља, већу смртност старијих особа, чешће коришћење здравствених услуга, слабију способност тумачења здравствених порука, слабију способност управљања хроничним болестима. Неадекватна здравствена писменост утиче и на способност појединца да се ангажује у оквиру превентивних активности: нередовно учешће у скрининг програмима и нередовно одазивање на вакцинације. Ограничена здравствена писменост може имати негативне последице по здравствене исходе због недостатка знања о предностима избора здравог начина живота и превентивним услугама, што повећава укупне трошкове здравствене заштите. Истраживања у свету показују да је ниво здравствене писмености директно повезан са успешношћу комуникације између пацијената и здравствених стручњака и исходима лечења, али и да у значајној мери утиче на квалитет здравствене заштите. Подаци говоре да преко 50% пацијената не разуме упутства лекара и да су писани информативни материјали за пацијенте неретко претешки за разумевање. Ово указује на важну чињеницу да писани материјали посвећени пацијентима, често нису прилагођени разумевању и нивоу њихове здравствене писмености. Ограничена здравствена писменост идентификована је у многим државама света и представља изазов за јавно здравље и креаторе здравствене политике. Здравствену писменост треба схватити као кључну детерминанту здравља приликом формулисања стратегија и акција за њено унапређење.

ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА

Општи циљ:

Општи циљ је процена нивоа здравствене писмености у популацији одраслог становништва на територији Града Крагујевца и идентификација демографских и социоекономских фактора повезаних са здравственом писменошћу.

Такође, циљ је и утврдити факторе који су повезани са здравственом писменошћу, а који се односе се на самопроцену здравственог стања, коришћење здравствене службе, као и знања и понашања везано за факторе ризика по здравље, посебно коришћење превентивних скрининг прегледа на карцином грлића материце, карцином дојке и колоректални карцином у популацији одраслог становништва на територији Града Крагујевца и дефинисање потреба за превентивним активностима.

Специфични циљеви:

1. Процена нивоа здравствене писмености у популацији одраслог становништва на територији Града Крагујевца
2. Идентификација демографских и социоекономских фактора повезаних са здравственом писменошћу
3. Утврдити факторе који су повезани са здравственом писменошћу, а који се односе се на самопроцену здравственог стања, коришћење здравствене службе, као и знања и понашања везано за факторе ризика по здравље, посебно коришћење превентивних скрининг прегледа на карцином грлића материце, карцином дојке и колоректални карцином у популацији одраслог становништва на територији Града Крагујевца
4. Дефинисање здравствених потреба и препрека у задовољавању здравствених потреба у вези са за превентивним активностима (скрининг прегледи на карцином грлића материце, карцином дојке и колоректални карцином) у популацији одраслог становништва на територији Града Крагујевца
5. Одабир и усмеравање стратегија за унапређење и подизање нивоа здравствене писмености у популацији одраслог становништва на територији Града Крагујевца са посебним акцентом на превентивне скрининг прегледе.

АКТИВНОСТИ ПРОГРАМА

Никола Пашић 1, 34000 Крагујевац, тел: 034/504-501, факс: 034/331-344, info@izjzkg.rs
www.izjzkg.rs жиро рачун: 840-340667-22 ПИБ: 102135344

1 Nikola Pasic Street, 34000 Kragujevac, phone: +381 34 504 501, fax: +381 34 331 344, info@izjzkg.rs
www.izjzkg.rs giro account: 840-340667-22

ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ КРАГУЈЕВАЦ
INSTITUTE OF PUBLIC HEALTH KRAGUJEVAC

У циљу процене нивоа здравствене писмености у популацији одраслог становништва на територији Града Крагујевца, дефинишу се приоритетни програмски задаци:

1. Анкетно истраживање упитником о здравственој писмености одраслог становништва (19 и више година) оба пола на територији града Крагујевца
2. Добијање података о нивоу здравствене писмености у дефинисаној популацији
3. Формирање оперативних база података о анкетираним испитаницима
4. Израчунавање индикатора (ниво здравствене писмености, повезаност здравствене писмености са демографским и социоекономским факторима, фактори који су повезани са здравственом писменошћу, а који се односе се на самопроцену здравственог стања, коришћење здравствене службе, као и знања и понашања везано за факторе ризика по здравље, посебно коришћење превентивних скрининг прегледа на карцином грлића материце, карцином дојке и колоректални карцином)
5. Издвајање најзначајнијих фактора ризика који су повезани са здравственом писменошћу у популацији одраслих на територији Града Крагујевца
6. Израда анализе
7. Презентовање резултата
8. Препоруке везане за превентивне активности и подизање нивоа здравствене писмености
9. Организовање стручно-едукативног састанака са здравственим професионалцима ради указивања на значај препознавања проблема ниске здравствене писмености
10. Организовање едукација за популацију 19 и више година у циљу унапређења и подизања нивоа здравствене писмености
11. Организовање трибине о здравственој писмености и промовисање значаја здравствене писмености за очување и унапређење здравља
12. Осмишљавање здравствено-вапитног материјала
13. Конференција за представнике медија и актере јавног здравља
14. Израда предлога мера и препорука за подизање нивоа здравствене писмености код одраслог становништва на територији Града Крагујевца.
15. Публиковање резултата

ИНДИКАТОРИ И МЕТОДОЛОГИЈА СПРОВОЂЕЊА ПРОГРАМА

Студијску популацију чинило би 400 испитаника староти 19 и више година оба пола са територије Града Крагујевца. Метода одабира узорка је случајни узорак.

Програм би се спровео анкетним истраживањем путем следећих упитника:

- Општи упитник о демографским, социјалним и економским карактеристикама и карактеристикама које се односе коришћење услуга здравственог система и ставова, информисаности и понашања испитаника у вези са здрављем, факторима ризика, коришћењем превентивних скрининг прегледа;
- Европски упитник за здравствену писменост (European health literacy questionnaire - HLS-EU-Q-47, стандардизован за тестирање здравствене писмености који је јавно доступан.

Никола Пашић 1, 34000 Крагујевац, тел: 034/504-501, факс: 034/331-344, info@izjzkg.rs
www.izjzkg.rs жиро рачун: 840-340667-22 ПИБ: 102135344

1 Nikola Pasic Street, 34000 Kragujevac, phone: +381 34 504 501, fax: +381 34 331 344, info@izjzkg.rs
www.izjzkg.rs giro account: 840-340667-22

ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ КРАГУЈЕВАЦ
INSTITUTE OF PUBLIC HEALTH KRAGUJEVAC

Извори података

У првом кораку ће бити реализовано анкетање у складу са стандардизованим упитницима, а у другом кораку креирање базе података, израчунавање индикатора и анализа података.

Такође, програм би обухватао бројне превентивне и здравствено-васпитне активности: едукације за здравствене раднике које би се односиле на указивање значаја здравствене писмености као и едукације за одраслу популацију у циљу унапређења нивоа здравствене писмености и значаја превентивних мера и скрининга и медијске активности којима би се додатно истакао значај препознавања фактора ризика за неадекватну здравствену писменост.

Програм би се спроводио од марта до краја децембра 2024. године следећом динамиком: март-јун (анкетање), јул-септембар (креирање базе, унос података, анализа података), октобар-новембар (промотивно-едукативне активности, медијске активности), децембар (публиковање резултата, медијске активности).

Индикатори који ће се пратити:

1. Број анкетираних испитаника -400
2. Креирање базе података о подацима из анкетног истраживања -1
3. Анализа података из базе и израчунавање одговарајућих индикатора -1
4. Утврђивање нивоа здравствене писмености у циљној популацији
5. Креирање препорука везаних за факторе ризика повезаних за неадекватну здравствену писменост - 1
6. Организовање стручно-едукативног састанка са здравственим радницима -5
7. Организовање едукација за популацију 19 и више година у циљу промовисања значаја здравствене писмености и превентивних скрининг прегледа -5
8. Организовање трибине о значају здравствене писмености и превентивних скрининг прегледа -3
9. Индивидуални здравствено-васпитни рад са одраслом популацијом -100 саветовања
10. Осмишљавање здравствено-васпитног материјала (агитке, брошуре, постери) и постављање прилога на сајт ИЗЈЗ-5
11. Конференција за представнике медија у циљу упознавања јавности о значају истраживања-1
12. Организовање координативног састанка у циљу упознавања актера јавног здравља о значају програма-2
13. Медијске активности о резултатима истраживања-2
14. Израђена публикација-1

ОЧЕКИВАНИ ЕФЕКТИ

Сачињена анализа ће омогућити увид у ниво здравствене писмености код одраслог становништва Града Крагујевца и повезаност са факторима који је одређују. Такође, ће омогућити и предлог мера за унапређење и подизање нивоа здравствене писмености.

- Креирање препорука за подизање нивоа здравствене писмености
- Креирање здравствено-васпитних активности усмерених на подизање нивоа здравствене писмености

Никола Пашић 1, 34000 Крагујевац, тел: 034/504-501, факс: 034/331-344, info@izjzk.rs
www.izjzk.rs жиро рачун: 840-340667-22 ПИБ: 102135344

1 Nikola Pasic Street, 34000 Kragujevac, phone: +381 34 504 501, fax: +381 34 331 344, info@izjzk.rs
www.izjzk.rs giro account: 840-340667-22

